

Rapid Alert System for Food and Feed

RASFF 2012

RAPPORTERING FRA DET NORSKE KONTAKTPUNKTET

GENERELT OM RASFF

RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) er et europeisk meldesystem der det utveksles informasjon om helsefarlig mat og fôr i samarbeid mellom medlemslandene i EU, EFTA/EØS, EFSA (European Food Safety Authority) og EU-kommisjonen. Systemet forvaltes av EU-kommisjonen, og hvert enkelt medlemsland har et utpekt kontaktpunkt. RASFF kontaktpunkt i Norge er lagt til Mattilsynet.

Hensikten med RASFF er å gi myndighetene et effektivt verktøy for raskt å utveksle informasjon over landegrensene for å sikre trygg mat for forbrukerne. I henhold til den europeiske matloven (Regulation (EC) No178/2002 (Food Law) art. 50), er alle medlemsland forpliktet til raskt å informere via RASFF dersom det avdekkes at helsefarlig mat eller fôrvarer kan være på markedet. Denne EU forordningen er gjennomført i norsk regelverk gjennom forskrift av 22.12.2008 nr. 1620 om allmenne prinsipper og krav i næringsmiddelregelverket, § 1. RASFF omfatter fôrvarer og næringsmidler, samt materialer og gjenstander bestemt til å være i kontakt med næringsmidler.

Ulike typer meldinger sendes via RASFF-systemet. **“Market notifications”** melder om farer identifisert i produkter som er på markedet. Det landet som lager meldingen rapporterer om den faren som har blitt identifisert, produktet, sporbarhet og hvilke tiltak som er gjort for å forhindre denne faren. Avhengig av hvor akutt den identifiserte faren er og distribusjonen av produktet, blir disse meldingene klassifisert av Kommisjonen enten som alert-meldinger eller informasjonsmeldinger. **Alertmeldinger** sendes når et parti med mat eller fôr som representerer helsefare er på markedet, og det er viktig at tiltak igangsettes hurtig.

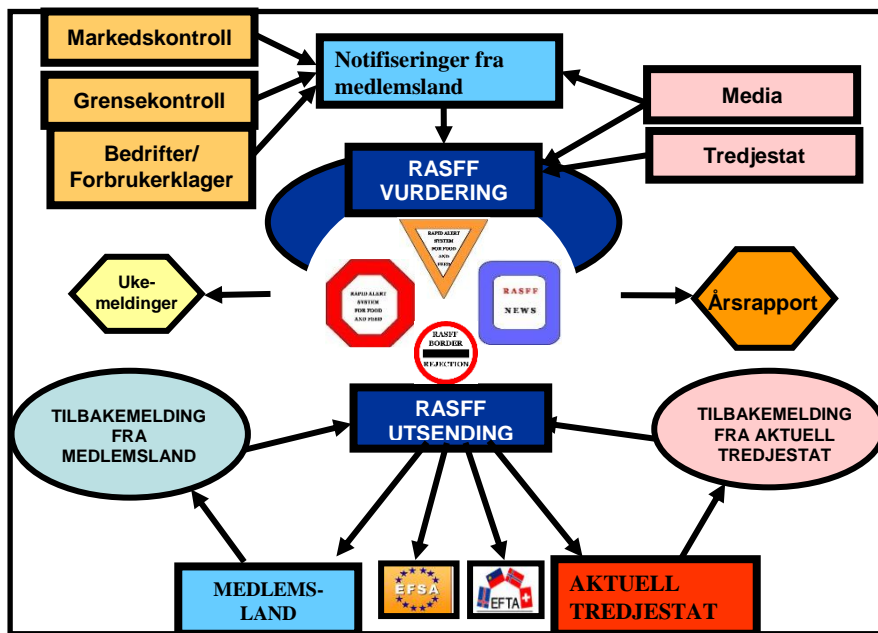
Meldingen gir beskjed til alle medlemmene i nettverket om hvilke land det aktuelle produktet har blitt distribuert til. **Informasjonsmeldinger** omhandler matvarer eller fôrvarer der risiko ikke er av en slik art at det krever rask handling. Dette kan for eksempel være dersom varene ikke lenger er på markedet, eller at varen kun finnes i det landet som sendte meldingen.

“Border rejection notifications” er meldinger som skyldes avvisninger ved kontroll av tredjestatsvarer ved grensepassering til EØS-området. Dette omfatter tradisjonell grensekontroll av animalske varer ved en veterinær grensekontrollstasjon og i tillegg kontroll av visse vegetabiliske risikoprodukter. Et eksempel på dette er nøtter fra enkelte land som kontrolleres for aflatoksin ved grensepassering.

“News”-meldinger omhandler informasjon relatert til matvaretrygghet eller fôvaretrygghet som anses å være interessant for mat- og fôrmyndighetene i medlemslandene. News-meldinger er ofte basert på informasjon sendt av myndighetene i tredjestater, EU-delegasjoner eller internasjonale organisasjoner. Eksempler på News-meldinger er beskrivelser av næringsmiddelbårne utbrudd og oversendelse av lister om hvem som kan signere

påkrevde helsesertifikat i enkelte land. News-meldinger kan også ha sitt opphav i saker som har vært omtalt i media.

RASFF er et velfungerende system der meldinger raskt blir lest og behandlet. RASFF blir derfor i økende grad bruk til informasjonsformidling ved hendelser. Et eksempel fra 2013 er hendelsen i Tsjekkia (Polen og Slovenia var også direkte berørt) der rundt 40 døde og mange ble syke etter inntak av metanolholdig sprit. Alle medlemsland ble kontinuerlig oppdatert om status gjennom 30 oppfølgingsmeldinger.

Figur 1. Informasjonsflyt i RASFF.

Figur 1 viser hvordan informasjon utveksles mellom medlemsstater, tredjestater og Kommisjonen. Dersom et RASFF-medlem har informasjon om en alvorlig helsefare i enten matvarer eller fôrvarer, skal medlemmet øyeblikkelig informere Kommisjonen via RASFF. Kommisjonen vurderer all innkommende informasjon, klassifiserer meldingene og informerer deretter de andre medlemmene umiddelbart slik at disse kan iverksette nødvendige tiltak. Dette kan innebære tilbaketrekking eller tilbakekalling av et produkt for å beskytte forbrukernes helse. Kommisjonen informerer også aktuelle tredjestater som er involvert i notifikasjonen. Den europeiske myndighet for mattrygghet (EFSA) utfører i enkelte saker risikovurderinger på oppdrag fra Kommisjonen.

På EUs nettsider finnes det en database der alle som er interessert kan søke etter RASFF-meldinger. Man kan søke etter RASFF-nummer, ukenummer, agens, opprinnelsesland, hvilke land varene er distribuert til, hvilket land som har notifisert meldingen, type melding og produktkategori. Meldingene er anonymisert, dvs. at det ikke er mulig å finne ut hvilke bedrifter eller merkenavn RASFF-meldingene omhandler.

http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm

TALL FRA EU FOR 2012

RASFF årsrapporter blir publisert på EU-kommisjonenes hjemmeside, se lenke over. Årsrapporten fra EU for 2012 har foreløpig ikke blitt publisert, men tallene for 2012 er hentet fra en foreløpig oversikt fra Kommisjonen.

Totalt antall RASFF notifikasjoner i 2012 var 8797. Dette representerer en nedgang på 3,9 % (fra 8582 i 2010). Antall nye originale notifikasjoner var 3516, en svak nedgang i forhold til året før (3812). 547 av meldingene ble klassifisert som alert. 1743 av meldingene gjaldt varepartier som ble avvist ved grensekontroll inn til EU/EØS området. Antall oppfølgingsnotifikasjoner var 5281. I tillegg har det blitt sendt 79 meldinger under kategorien «News».

Fullstendig årsrapport fra Kommisjonen er forventet å komme i mai, og vil i tillegg til fylldig statistikk inneholde analyser og omtale av trender og fokusområder i 2012.

Tabellen under viser utviklingen av antall originale RASFF notifikasjoner og antall follow-up meldinger

Totalt antall	originale	% økning	follow-up	totalt antall meldinger	% økning
2009	3281		4679	7960	
2010	3358	2,3	5224	8582	7,8
2011	3812	13,5	4767	9157	6,7
2012	3516	÷ 7,8	5281	8797	÷ 3,9

RASFF I NORGE

NORSKE NOTIFIKASJONER I 2012

I 2012 ble det sendt 63 notifikasjoner fra det norske kontaktpunktet om funn gjort på det norske markedet eller om avvisinger på grensekontrollstasjoner. Dette er en økning på 23 % fra 2011 (52 notifikasjoner).

Utvikling i antall notifikasjoner sendt fra Norge

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012
RASFF fra Norge	71	50	31	24	52	64

Tabellen over viser utviklingen i antall norske RASFF-notifikasjoner de siste årene. Antallet gikk drastisk ned fra 2007 til 2011, men har økt både i 2011 og i 2012.

I tillegg ble det sendt to meldinger fra Norge til EU til RASFF kontaktpunkt, som der ble avvist da det ikke kunne dokumenteres helserisiko. Dette gjaldt en melding om ulovlig import av hundemat fra Kina og ikke godkjent ny mat (stevia) i te fra Kina. 31 av de norske notifikasjonene ble sendt etter kontroll ved grensepassering for produkter importert fra tredjestater. 8 var funn i bedriftenes egenkontroll. 1 av meldingene hadde bakgrunn i sykdomsutbrudd (høyt innhold av histamin i tunfisk fra Vietnam) og 3 meldinger var på bakgrunn av forbrukerklager. Meldingene fra forbrukerne gjaldt alle fremmedlegemer i mat, det var to funn av glassbiter i kake/kakeprodukt og den mest eksotiske; en slange som var funnet i en kasse jordbær fra Spania.

Den største kategorien av RASFF- meldinger fra Norge i 2012 omfattet funn av Salmonella og/eller høyt innhold av E.coli i ferske krydderurter importert fra Thailand og Vietnam.

Smittestoffer i importerte vegetabiliske næringsmidler er et av Mattilsynets hovedprioriteringer i 2013 og i forbindelse med et nasjonalt tilsynsprosjekt gjorde distriktskontoret i Oslo en stikkprøvebasert kartlegging i 2012.

14 funn fra denne kartleggingen ble notifisert via RASFF.

Antall meldinger om avviste partier av frukt og grønnsaker ved de norske grensekontrollstasjonene er det samme som i 2011. Dette til tross for at antall importerte partier som er underlagt grensekontroll har gått ned. 6 funn av plantevernmiddelrester i urter og grønnsaker ble notifisert etter kontroll på Oslo Lufthavn, Gardermoen.

Norske grensekontrollstasjoner har i 2012 hatt et spesielt fokus på bakterier i hermetisk tunfisk importert fra Thailand. Flere prøver viste at norske krav om sterilitet ikke er oppfylt. 11 av de norske notifikasjonene i 2012 omhandlet funn av bakterier hermetisk tunfisk fra Thailand.

5 av de norske meldingene omhandlet funn av Salmonella i kjøtt (storfe, svin og lam), 2 meldinger var om funn av norovirus i østers, 2 meldinger var om dårlig temperatur kontroll på frosne kjøttvarer og 2 meldinger om funn av genmodifisert ris fra Kina.

Andre meldinger som ble sendt fra det norske kontaktpunktet gjaldt funn av legemiddelrester, plantevernmiddelrester, allergirisiko på grunn av udeklarte ingredienser, mangelfunn merking, høyt innhold av histamin, Salmonella i fôrhavre og i krydder, ulovlig import, falske importdokumenter, aflatoksin i nøtter og for høy migrasjon av uønskede stoffer fra lokk på emballasje.

De fleste meldingene kom fra distriktskontoret i Oslo (36 meldinger), fulgt av Romerike (12 meldinger).

En oversikt over alle RASFF notifikasjoner fra Norge i 2012 gis i vedlegg 1.

SAKER SOM KREVDE OPPFØLGING I NORGE I 2012

Det norske RASFF kontaktpunktet vurderer alle meldinger som kommer fra RASFF kontaktpunkt i EU-kommisjonen. I 2012 videresendte det norske kontaktpunktet 196 originale meldinger internt i Mattilsynet til orientering og eventuell oppfølging. Dette er en økning fra 2011 da det ble videresendt 158 nye meldinger. I tillegg kommer oppfølgingsmeldinger til disse.

I 2012 var det totalt 30 saker som krevde oppfølging av distriktskontorene, omtrent det samme som i 2011.

Sakene gjelder oftest produkter som er innført til Norge, men slik oppfølging kan også gjelde norske varer som er prøvetatt av myndigheter i andre land. De norske notifikasjonene er ikke medregnet her.

Utvikling antall saker som krevde oppfølging i Norge

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Oppfølgingssaker	27	19	36	33	32	30

5 meldinger gjaldt funn av parasitten *Anisakis* i fisk fra Norge, 5 meldinger omhandlet gruppen fôrvarer,

2 om funn av *Salmonella*, 2 om høyt innhold av enterobacteriaceae og en om høyt innhold av bly.

Kun en melding omfattet materiale i kontakt med næringsmidler (avskalling av belegg på grill).

En fullstendig oversikt over saker som krevde oppfølging i Norge er nærmere beskrevet i vedlegg 2.